

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Економічний факультет
Кафедра статистики, обліку та аудиту

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
д.е.н., проф. Володимир СОБОЛЄВ

Протокол № 10 від “22” червня 2020 р.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС

дисципліни «ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ»

для студентів денної (заочної) форми навчання

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 05 «Соціально-поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»
«Економічна аналітика та статистика»

Розроблено:

к.е.н., доцент, доцент статистики, обліку та аудиту

Чуприна Олена Анатоліївна

2020 / 2021 навчальний рік

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни
2. Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій)
3. Плани практичних (семінарських) занять, самостійної роботи (у т.ч. індивідуальні завдання)
4. Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни
 - 4.1 Питання, задачі, завдання або кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти
 - 4.2 Контрольні роботи, передбачені навчальним планом
5. Завдання підсумкового контролю (семестрових екзаменів, письмових залікових робіт)
6. Критерії оцінювання знань студентів та розподіл балів

1. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

“ _____ ” _____ 2020 р

Робоча програма навчальної дисципліни

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

спеціалізація _____

вид дисципліни за вибором

факультет економічний

2020__ / 2021_ навчальний рік

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра статистики, обліку та аудиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної роботи

_____ Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

“ _____ ” _____ 2020 р

Робоча програма навчальної дисципліни

ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань 05 «Соціально-поведінкові науки»

спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Економічна аналітика та статистика»

спеціалізація _____

вид дисципліни за вибором

факультет економічний

2020__ / 2021_ навчальний рік

2. НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу

1. Об'єкт і предмет фінансового аналізу
2. Фінансовий аналіз – основа для прийняття управлінських рішень
3. Взаємозв'язок фінансового і управлінського аналізу

1. Основна ланка економіки – підприємство, що здійснює господарську діяльність, яка, в свою чергу, являє собою систему взаємопов'язаних процесів, спрямованих на досягнення певного результату – фінансового результату. При цьому, об'єктом аналізу є господарська діяльність як система або окремі господарські процеси, виражені у вигляді показників. Для кожного з процесів і явищ існують свої показники. Від того, наскільки повно і точно вони відображають сутність економічних явищ, залежать результати аналізу.

Предметом аналізу є зв'язок між процесами господарської діяльності, представлений відповідними взаємопов'язаними показниками. Методика проведення фінансового аналізу складається з трьох взаємопов'язаних блоків:

- аналізу фінансових результатів діяльності підприємства;
- аналізу ефективності фінансово-господарської діяльності;
- аналізу фінансового стану.

Основна мета фінансового аналізу – одержання невеликого числа ключових (найбільш інформативних) показників, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, фінансових результатів від його діяльності, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами. При цьому аналітика і керуючого (менеджера) може цікавити як поточний фінансовий стан підприємства, так і його проекція на найближчу або більш віддалену перспективу.

Цілі аналізу досягаються в результаті вирішення певного взаємозалежного набору аналітичних задач. Аналітична задача являє собою конкретизацію цілей аналізу з урахуванням організаційних, інформаційних, технічних і методичних можливостей проведення аналізу. Основним фактором, в кінцевому рахунку, є обсяг і якість вихідної інформації. При цьому треба мати на увазі, що періодична бухгалтерська чи фінансова звітність підприємства – це лише «сира інформація», підготовлена в ході виконання на підприємстві облікових процедур. Щоб приймати рішення по управлінню в області виробництва, збуту, фінансів, інвестицій і нововведень керівництву потрібна постійна ділова поінформованість з відповідних питань, яка є результатом відбору, аналізу, оцінки і концентрації вихідної інформації в підсумкових формах бухгалтерської звітності.

Основними функціями фінансового аналізу є:

- об'єктивна оцінка фінансового стану, фінансових результатів діяльності, ефективності та ділової активності підприємства;
- виявлення факторів і причин досягнутого стану та отриманих результатів;
- виявлення і мобілізація резервів поліпшення фінансового стану і фінансових результатів, підвищення ефективності всієї господарсько-фінансової діяльності підприємства;
- підготовка і обґрунтування прийнятих управлінських рішень в галузі фінансів.

2. Практично всі користувачі фінансових звітів підприємств використовують методи фінансового аналізу для прийняття рішень з оптимізації своїх інтересів. Власники аналізують фінансові звіти для підвищення прибутковості капіталу, забезпечення стабільності роботи підприємства (фірми). Кредитори та інвестори аналізують фінансові звіти, щоб мінімізувати свої ризики за позиками та вкладками в ці підприємства. Таким чином, фінансовий аналіз є істотним елементом фінансового менеджменту і аудиту, а якість прийнятих рішень цілком залежить від якості аналітичного обґрунтування цих рішень.

Зміни в плані рахунків бухгалтерського обліку, приведення форм бухгалтерської звітності у відповідність до вимог міжнародних стандартів викликало необхідність

використання оновленої методики фінансового аналізу, що відповідає умовам ринкової економіки. Така методика потрібна для:

- а) обґрунтованого вибору ділового партнера;
- б) визначення ступеня фінансової стійкості підприємства;
- в) оцінки ділової активності та ефективності підприємницької діяльності.

Суб'єктами аналізу виступають зацікавлені в діяльності підприємства користувачі інформації. Основним (а в ряді випадків і єдиним) джерелом інформації про фінансову діяльність ділового партнера є бухгалтерська публічна звітність. Звітність підприємства в ринковій економіці базується на узагальненні даних фінансового обліку і є інформаційною ланкою, що зв'язує підприємство із суспільством і діловими партнерами.

У певних випадках для реалізації цілей фінансового аналізу буває недостатньо використовувати лише бухгалтерську звітність. Окремі групи користувачів, наприклад, керівництво і аудитори, мають можливість залучати додаткові джерела (дані виробничого і фінансового обліку). Проте, найчастіше річна і квартальна звітність є єдиним джерелом зовнішнього фінансового аналізу.

Підприємство з точки зору фінансового аналізу – це складне формування, що складається з партнерських груп, яке знаходиться в тісному взаємному спілкуванні. Серед партнерських груп можна виділити основні і неосновні. Перелік основних партнерських груп, їх внесок в господарську діяльність підприємства, вимоги щодо компенсації своєї участі і цілі, які вони переслідують при аналізі підприємницької діяльності, представлені в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Основні партнерські групи підприємства

Основні партнерські групи	Вклад партнерської групи	Необхідний вид компенсації	Мета, яку переслідують при фінансовому аналізі
1	2	3	4
Власники	Власний капітал	Дивіденди	Фінансові результати й фінансова стійкість
Кредитори	Позиковий капітал	Проценти	Ліквідність (Платоспроможність)
Керівники	Знання справи і вміння керувати	Оплата праці та частка прибутку понад оклад	Вся інформація, що корисна для управління
Персонал (службовці)	Виконання робіт відповідно до поділу праці	Зарплата, премії, соціальні умови	Фінансові результати діяльності підприємства та його ліквідність
Постачальники засобів і предметів праці	Поставка засобів і предметів праці	Договірна ціна	Фінансовий стан, ліквідність
Покупці (клієнти)	Збут продукції	Договірна ціна	Фінансовий стан та стан запасів готової продукції і товарів
Суспільство (держави)	Послуги суспільства (держави)	Сплата податків повністю і в строк	Фінансові результати діяльності підприємства

Основні партнерські групи зацікавлені в успіхах підприємства, тому що їх благополуччя знаходиться в прямій залежності від результатів діяльності останнього. До неосновних партнерських груп відносяться групи, безпосередньо не зацікавлені в успіхах

підприємства, що розглядається. Це – страхові компанії, аудиторські та консалтингові фірми, фондові біржі, юридичні фірми, асоціації, преса, профспілки, регулюючі органи і т.п.

У повному обсязі фінансовою інформацією може скористатися тільки керівництво підприємства. Всі інші партнерські групи користуються, в основному, публічною інформацією. У процесі фінансового аналізу може залучатися наступна інформація:

- інформація про технічну підготовку виробництва;
- нормативна інформація;
- планова інформація (бізнес-план);
- господарський облік (оперативний, бухгалтерський, статистичний);
- звітність;
- інша інформація (публікації в пресі, експертна інформація та ін.).

3. Фінансовий аналіз є частиною загального економічного аналізу діяльності підприємства, що складається з двох тісно взаємозалежних розділів: фінансовий аналіз, управлінський аналіз.

Поділ аналізу на фінансовий і управлінський (рис. 1.1) обумовлено сформованим на практиці поділом системи бухгалтерського обліку в масштабі підприємства на фінансовий облік і управлінський. Фінансовий аналіз, що ґрунтується на даних тільки публічної бухгалтерської звітності, набуває характеру зовнішнього аналізу, тобто аналізу проведеного за межами підприємства зацікавленими контрагентами, власниками або державними органами.

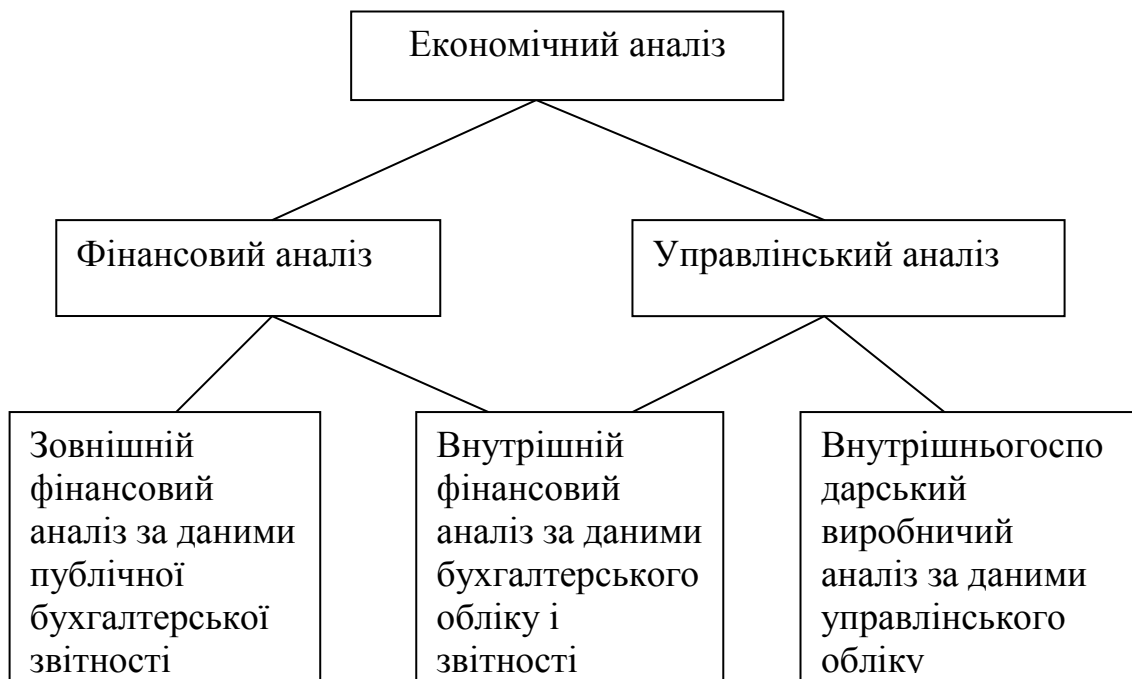

Рис. 1.1. Взаємозв'язок фінансового і управлінського аналізу

При аналізі тільки публічних звітних даних використовується досить обмежена частина інформації про діяльність підприємства, що не дозволяє розкрити всі сторони його діяльності. Особливостями зовнішнього фінансового аналізу є:

- множинність суб'єктів аналізу, користувачів інформації про діяльність підприємства;
- різноманітність цілей і інтересів суб'єктів аналізу;
- наявність типових методик аналізу, стандартів обліку і звітності;
- орієнтація аналізу тільки на публічну зовнішню звітність підприємства;
- обмеження завдань аналізу як наслідок попереднього фактора;
- максимальна відкритість результатів аналізу для користувачів інформацією про діяльність підприємства.

Основний зміст зовнішнього фінансового аналізу, що здійснюється партнерами підприємства за даними публічної фінансової звітності, складають:

- аналіз абсолютних показників фінансових результатів діяльності підприємства;
- аналіз відносних показників рентабельності;
- аналіз фінансового стану, фінансової стійкості, ліквідності балансу, платоспроможності та кредитоспроможності підприємства;
- аналіз ефективності використання власного і позикового капіталу;
- економічна діагностика фінансового стану підприємства і рейтингова оцінка емітентів.

При проведенні внутрішньогосподарського фінансового аналізу використовується в якості джерела інформації, крім фінансової звітності, також і інші дані системного бухгалтерського обліку, дані про технічну підготовку виробництва, нормативна і планова інформація. Основний зміст внутрішньогосподарського фінансового аналізу може бути доповнено й іншими аспектами, що мають значення для оптимізації управління, наприклад такими, як аналіз стану запасів, аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості.

В системі внутрішньогосподарського управлінського аналізу є можливість поглиблення фінансового аналізу за рахунок залучення даних управлінського виробничого обліку, іншими словами, є можливість проведення комплексного економічного аналізу і оцінки ефективності господарської діяльності підприємства. Питання фінансового і управлінського аналізу взаємопов'язані при обґрунтуванні бізнес-планів, при контролі над їх реалізацією, в системі маркетингу, тобто в системі управління виробництвом і реалізацією продукції, робіт і послуг, орієнтованої на ринок.

Особливостями управлінського аналізу є:

- орієнтація результатів аналізу на цілі й інтереси керівництва підприємства;
- використання всіх джерел інформації для аналізу;
- відсутність регламентації аналізу з боку державних органів;
- комплексність аналізу, вивчення всіх сторін діяльності підприємства;
- інтеграція обліку, аналізу, планування і прийняття рішень;
- максимальна закритість результатів аналізу з метою збереження комерційної таємниці.

Ключовим питанням для розуміння сутності та результативності фінансового аналізу є концепція господарської діяльності як потоку рішень про використання ресурсів (капіталів) з метою отримання прибутку. Отримання прибутку є кінцевою метою господарської діяльності підприємства, тому що вона є необхідною умовою для збереження економічної життєздатності підприємстві, збереження можливості подальших вкладень капіталу і розвитку. Незалежно від того, в якій сфері діяльності здійснюється бізнес (виробництво, торгівля, сервіс), кінцева мета не змінюється.

Все різноманіття рішень для досягнення цієї мети може бути зведене до трьох основних напрямків:

- рішення по вкладенню капіталів (ресурсів);
- операції, що проводяться за допомогою цих ресурсів;
- визначення фінансової структури бізнесу.

Своєчасне і якісне обґрунтування цих напрямків фінансових рішень є по суті змістом фінансового аналізу, що розглядається як єдине ціле, незалежно від того, зовнішній він чи внутрішній.

Питання для самоконтролю

1. Назвіть групи користувачів фінансової інформації.
2. З яких взаємопов'язаних блоків складається методика фінансового аналізу?
3. Які основні функції фінансового аналізу?
4. Назвіть основні партнерські групи підприємства.
5. У чому відмінність фінансового аналізу від управлінського?
6. Назвіть особливості зовнішнього фінансового аналізу.
7. Назвіть особливості внутрішнього управлінського аналізу.

**3. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ
(СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ,
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
(у т.ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)**

План практичних занять по курсу “Фінансовий аналіз”

Метою практичних занять є закріплення теоретичних знань з питань, що розглядалися на лекціях і набуття практичних навичок при вирішенні задач.

Тематика та зміст практичних занять.

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу (семінар)

1. Об'єкт і предмет фінансового аналізу
2. Фінансовий аналіз - основа для прийняття управлінських рішень
3. Взаємозв'язок фінансового і управлінського аналізу

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу та його організація (семінар)

1. Фінансова звітність - інформаційна база фінансового аналізу
2. Методи фінансового аналізу
3. Організаційні основи аналізу

Тема 3. Загальна оцінка фінансового стану підприємства (семінар)

1. Зміст, завдання та види аналізу фінансового стану підприємства
2. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства
3. Повний (детальний) аналіз фінансового стану підприємства

Тема 4. Аналіз фінансової стійкості підприємства

1. Рішення задач з аналізу структури пасиву балансу
2. Рішення задач з аналізу структури активу балансу
3. Рішення задач з аналізу взаємозв'язку активу і пасиву балансу

Тема 5. Аналіз ділової активності, ефективності використання капіталу та інвестиційної привабливості підприємства

1. Рішення задач з аналізу оборотності активів підприємства
2. Рішення задач з аналізу ефективності використання капіталу
3. Інвестиції в підприємство і показники для їх аналізу

Тема 6. Аналіз платоспроможності і кредитоспроможності підприємства

1. Рішення задач з аналізу платоспроможності підприємства
2. Рішення задач з аналізу кредитоспроможності підприємства

Тема 7. Оцінка виробничо-фінансового левериджу

1. Рішення задач з аналізу підприємницького ризику за допомогою операційного (виробничого) левериджу
2. Рішення задач з аналізу фінансового ризику з допомогою фінансового левериджу
3. Стратегічна політика структури капіталу

Тема 8. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства (семінар)

1. Узагальнення результатів фінансового аналізу
2. Визначення рейтингу фінансового стану підприємства

Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств і запобігання їх банкрутства (семінар)

1. Поняття, види і причини банкрутства
2. Методи діагностики ймовірності банкрутства

План самостійної роботи (у т.ч. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ)

з дисципліни «Фінансовий аналіз»

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи
1	Проробка конспекту лекції, вивчення рекомендованої літератури за темами, що викладаються на лекціях
2	Підготовка до практичних занять
3	Підготовка до поточного контролю
4	Індивідуальне завдання «Аналіз рейтингової оцінки фінансового стану підприємства та вірогідності його банкрутства»: 1. складання програми аналізу, 2. пошук і перевірка інформації, 3. розрахунок показників, 4. висновки за результатами аналізу.
5	Підготовка до підсумкового контролю

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

ІНДИВІДУАЛЬНО-РОЗРАХУНКОВЕ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є обов'язковою частиною самостійної роботи студента.

Розрахункове завдання виконується згідно з «Методичними вказівками до виконання індивідуального розрахункового завдання з навчальної дисципліни».

Написання індивідуальної роботи має сприяти глибшому засвоєнню студентами дисципліни, спонукає ґрунтовно вивчати спеціальні наукові видання вітчизняних і зарубіжних авторів та інтернет-ресурси.

Індивідуальне завдання передбачає самостійне виконання студентом розрахунково-графічної роботи з обраної теми дослідження. Студенти обирають проблемну ситуацію із запропонованих у переліку або за власним бажанням, збирають необхідні дані, здійснюють розрахунки та роблять відповідні висновки.

Індивідуальне завдання оцінюються за критеріями:

- самостійності виконання;
- логічності та послідовності викладення матеріалу;
- деталізації плану;
- повноти та глибини розкриття теми, проблемної ситуації, аналітичної частини;
- наявності ілюстрацій (таблиці, рисунки, схеми і т. д.);
- кількості використаних джерел;
- використання статистичної інформації, додаткових літературних джерел та ресурсів мережі Internet;
- відображення практичного досвіду;
- обґрунтованості висновків;
- якості оформлення, презентації та захисту індивідуального розрахункового завдання.

**4. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО
КЕЙСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ
ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ, ДЛЯ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ,
ПЕРЕДБАЧЕНИХ НАВЧАЛЬНИМ
ПЛАНОМ, ПІСЛЯТЕСТАЦІЙНОГО
МОНІТОРИНГУ НАБУТИХ ЗНАНЬ І
ВМІНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

4.1. ПИТАННЯ, ЗАДАЧІ, ЗАВДАННЯ АБО КЕЙСИ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. Теоретичні основи фінансового аналізу (семінар)

Контрольні питання

1. Назвіть групи користувачів фінансової інформації.
2. З яких взаємопов'язаних блоків складається методика фінансового аналізу? 3. Які основні функції фінансового аналізу?
4. Назвіть основні партнерські групи підприємства.
5. У чому відмінність фінансового аналізу від управлінського?
6. Назвіть особливості зовнішнього фінансового аналізу.
7. Назвіть особливості внутрішнього управлінського аналізу.

Тема 2. Інформаційне забезпечення фінансового аналізу та його організація (семінар)

Контрольні питання

1. Які форми звітності входять до складу річного бухгалтерського звіту підприємства?
2. Яку інформацію містить актив і пасив балансу підприємства?
3. Яка інформація представлена у формі №2 «Звіт про фінансові результати»?
4. Які відомості несе форма №3 «Звіт про рух грошових коштів»?
5. Якими показниками можна доповнити баланс з форми №4 «Звіт про власний капітал»?
6. Перерахуйте основні методи аналізу бухгалтерської звітності.
7. На які три етапи можна розділити процедуру проведення аналізу?
8. Який зміст кожного з цих етапів?

Тема 3. Загальна оцінка фінансового стану підприємства (семінар)

Контрольні питання

1. Дайте визначення поняття «фінансовий стан підприємства».
2. Які групи показників застосовуються для аналізу фінансового стану підприємства?
3. Які відмінності внутрішнього і зовнішнього аналізу фінансового стану підприємства?
4. Які джерела інформації використовуються для аналізу фінансового стану підприємства?
5. Що таке «аналітичний баланс»?
6. Яка особливість проведення експрес-аналізу фінансового стану підприємства?
7. Які відмінності поглибленого аналізу фінансового стану підприємства від експрес-аналізу?

Тема 4. Аналіз фінансової стійкості підприємства

Контрольні питання

1. Що показує інформація пасиву балансу підприємства?
2. На які основні групи можна розділити капітал підприємства?
3. Які показники (коефіцієнти) характеризують структуру капіталу підприємства? Які їх нормативні значення?
4. У чому полягає аналіз структури капіталу підприємства?
5. Що показує інформація активу балансу підприємства?
6. На які основні групи можна розділити майно підприємства?
7. У чому полягає аналіз структури майна підприємства?
8. Який показник характеризує взаємозв'язок між статтями активу і пасиву балансу? Як його можна визначити?
9. Як аналізується співвідношення ВОК, запасів і джерел їх формування на підприємстві?

Тема 5. Аналіз ділової активності, ефективності використання капіталу та інвестиційної привабливості підприємства

Контрольні питання

1. Назвіть показники, що характеризують оборотність коштів підприємства.
2. Як розраховуються показники тривалості періоду обороту коштів підприємства?
3. Від яких видів діяльності підприємства можуть бути отримані фінансові результати?
4. У чому полягає аналіз формування фінансових результатів від всієї діяльності підприємства?
5. Які основні фактори, що впливають на величину і швидкість обороту оборотних коштів підприємства?
6. Які показники рентабельності складають систему показників ефективності діяльності підприємства?
7. Назвіть найбільш інформативні з усіх показників рентабельності діяльності підприємства?

Тема 6. Аналіз платоспроможності і кредитоспроможності підприємства

Контрольні питання

1. Як групується актив і пасив балансу підприємства для аналізу ліквідності балансу?
2. Який баланс вважається абсолютно ліквідним?
3. Яка методика аналізу поточної ліквідності?
4. Яка методика аналізу поточної платоспроможності підприємства?
5. Що таке «платіжний календар» і для чого він застосовується?
6. Яка методика аналізу перспективної платоспроможності підприємства?
7. Які показники (коефіцієнти) характеризують перспективну платоспроможність підприємства? Які їх нормативні значення?
8. Дайте визначення поняття «кредитоспроможність підприємства»? Які показники розраховуються для аналізу кредитоспроможності?

Тема 7. Оцінка виробничо-фінансового левериджу

Контрольні питання

1. Дайте визначення підприємницького ризику.
2. У чому полягає сутність виробничого левериджу?
3. Дайте визначення фінансового ризику.
4. В чому полягає сутність фінансового левериджу?
5. Дайте визначення ефекту фінансового левериджу.
6. Охарактеризуйте оптимізацію структури капіталу.
7. Що таке «політика фінансування активів»?

Тема 8. Короткостроковий прогноз фінансового стану підприємства (семінар)

Контрольні питання

1. В якому вигляді оформляються підсумкові документи за результатами проведеного аналізу?
2. Які питання знаходять своє відображення в текстовій формі оформлення результатів аналізу?
3. З чого складається безтекстова форма оформлення результатів аналізу?
4. Які етапи методики комплексної порівняльної рейтингової оцінки фінансового стану підприємства?
5. Які вимоги, що повинна задовольняти система фінансових коефіцієнтів з точки зору рейтингової оцінки фінансового стану підприємства?
6. Які показники (коефіцієнти) пропонується використовувати для рейтингової оцінки фінансового стану підприємства в даній методиці?

Тема 9. Аналіз фінансового стану неплатоспроможних підприємств і запобігання їх банкрутства (семінар)

Контрольні питання

1. Банкрутство та його основна ознака.

2. Форма банкрутства.
3. Назвіть основні фактори, що впливають на ризик виникнення банкрутства.
4. Назвіть основні ознаки банкрутства.
5. Які показники застосовуються для діагностики неспроможності (банкрутства) підприємств?

Тести з дисципліни «Фінансовий аналіз»

Дайте правильну відповідь

1. Внутрішній управлінський аналіз використовує:

- A) детальну внутрішню інформацію;
- B) дані публічної фінансової звітності;
- C) демографічні дані;
- D) рекламну інформацію.

2. Зовнішній фінансовий аналіз використовує:

- A) детальну внутрішню інформацію;
- B) дані публічної фінансової звітності;
- C) демографічні дані;
- D) рекламну інформацію.

3. На підготовчому етапі аналізу:

- A) розробляється програма аналізу;
- B) проводиться власне аналіз;
- C) складаються заключні документи за результатами аналізу;
- D) проводиться пошук причинно-наслідкових зв'язків між показниками.

4. На основному етапі аналізу:

- A) розробляється програма аналізу;
- B) проводиться власне аналіз;
- C) складаються заключні документи за результатами аналізу;
- D) збирається і перевіряється інформація.

5. На заключному етапі аналізу:

- A) розробляється програма аналізу;
- B) проводиться власне аналіз;
- C) складаються заключні документи за результатами аналізу;
- D) збирається і перевіряється інформація.

6. Показник, який застосовується для аналізу фінансово-господарського ефекту діяльності підприємства:

- A) прибуток;
- B) рентабельність підприємства;
- C) чисельність працюючих;
- D) вартість основних фондів підприємства.

7. Показник, який застосовується для аналізу ефективності використання ресурсів і витрат підприємства:

- A) прибуток;
- B) рентабельність підприємства;
- C) чисельність працюючих;
- D) вартість основних фондів підприємства.

8. Прибуток від реалізації продукції, робіт, послуг це:

- A) різниця між обсягом реалізованої продукції у вартісному вираженні (без ПДВ) і собівартістю продукції;
- B) прибуток від реалізації непотрібних підприємству основних фондів;
- C) дохід від оренди;
- D) виручка від реалізації продукції.

9. Рентабельність підприємства (загальна) розраховується:

- A) як відношення загальної (чистої) прибутку до витрат усіх виробничих фондів підприємства;
- B) як відношення прибутку від реалізації продукції до собівартості продукції;
- C) як відношення вартості продукції до чисельності працюючих;
- D) як відношення прибутку від реалізації продукції до чисельності робочих.

10. Рентабельність продукції розраховується:

- A) як відношення загальної (чистої) прибутку до витрат усіх виробничих фондів підприємства;
- B) як відношення прибутку від реалізації продукції до собівартості продукції;
- C) як відношення вартості продукції до чисельності працюючих;
- D) як відношення прибутку від реалізації продукції до чисельності робочих.

11. Які засоби найбільш ліквідні:

- A) грошові кошти;
- B) основні засоби;
- C) незавершене виробництво;
- D) готова продукція.

12. Для аналізу фінансової стійкості підприємства застосовується:

- A) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- B) коефіцієнт автономії;
- C) рентабельність капіталу;
- D) рентабельність продукції.

13. Для аналізу платоспроможності підприємства застосовується:

- A) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- B) коефіцієнт автономії;
- C) рентабельність капіталу;
- D) рентабельність продукції.

14. Для аналізу ділової активності підприємства застосовується:

- A) коефіцієнт абсолютної ліквідності;
- B) коефіцієнт автономії;
- C) рентабельність капіталу;
- D) коефіцієнт фінансової залежності.

15. Актив балансу підприємства дає інформацію про:

- A) загальній сумі капіталу і його розміщення;
- B) загальній сумі капіталу і його складі за джерелами утворення;
- C) співвідношенні власного і позикового капіталу;
- D) співвідношенні довгострокового і короткострокового позикового капіталу.

16. Пасив балансу підприємства дає інформацію про:

- A) загальній сумі капіталу і його розміщення;
- B) загальній сумі капіталу і його складі за джерелами утворення;
- C) співвідношенні основного і оборотного капіталу;
- D) суми дебіторської заборгованості.

17. Рентабельність підприємства (загальна):

- A) характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування;
- B) характеризує ефективність використання матеріальних ресурсів;
- C) характеризує ефективність спільної діяльності підприємства;
- D) характеризує ефективність операційної діяльності підприємства.

18. Рентабельність продукції:

- A) характеризує структуру активу балансу;
- B) характеризує ефективність використання робочої сили;
- C) характеризує ефективність спільної діяльності підприємства;
- D) характеризує ефективність операційної діяльності підприємства.

19. Коефіцієнт загальної ліквідності:

- A) характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування;
- B) характеризує ефективність використання матеріальних ресурсів;
- C) характеризує здатність підприємства погасити свою короткострокову заборгованість;
- D) характеризує структуру пасиву балансу.

20. Коефіцієнт оборотності оборотних коштів:

- A) характеризує структуру активу балансу.
- B) характеризує інтенсивність використання оборотних коштів;
- C) характеризує ефективність операційної діяльності підприємства;
- D) характеризує інтенсивність використання основних засобів.

21. Коефіцієнт автономії:

- A) характеризує структуру активу балансу;
- B) характеризує незалежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування;
- C) характеризує ефективність спільної діяльності підприємства;
- D) характеризує ефективність операційної діяльності підприємства.

22. Актив балансу підприємства характеризує:

- A) загальну суму капіталу і його розміщення;
- B) загальну суму капіталу і його складові за джерелами утворення;
- C) співвідношення власного і позикового капіталу;
- D) співвідношення довгострокового і короткострокового позикового капіталу.

23. Пасив балансу підприємства характеризує:

- A) загальну суму капіталу і його розміщення;
- B) загальну суму капіталу і його складові за джерелами утворення;
- C) співвідношення основного і оборотного капіталу;
- D) суму дебіторської заборгованості.

24. Для аналізу показника загального прибутку застосовується метод:

- A) деталізації;
- B) елімінування;
- C) кореляції;
- D) регресії.

25. Для аналізу показника загальної рентабельності застосовується метод:

- A) деталізації;
- B) елімінування;
- C) кореляції;
- D) регресії.

Задачі та завдання з дисципліни «Фінансовий аналіз»

Комплексна задача з фінансового аналізу

Маємо дані на кінець року (тис. грн.):

За формою бухгалтерської звітності №1

Необоротні активи	10000
Оборотні активи, в т.ч.:	5000
запаси	3100
поточні фінансові інвестиції	300
дебіторська заборгованість	700
гроші та їх еквіваленти	900
Власний капітал	10400
Довгострокові зобов'язання	2600
Поточні зобов'язання	2000

За формою бухгалтерської звітності №2

Чистий дохід від реалізації продукції	22800
Собівартість реалізованої продукції (витрати виробництва)	21010
Чистий прибуток	1830

Визначити:

1. Виробничий капітал підприємства
2. Прибуток від реалізації продукції
3. Показники ліквідності
4. Показники фінансової стійкості
5. Показники оборотності
6. Показники рентабельності
7. Зробити висновки про фінансовий стан та кредитоспроможність підприємства

Завдання 1. Знайти в інтернеті бланки фінансової звітності підприємства (Сайт <http://dtkk.com.ua/>) і заповнити ф.№1 і ф.№2 інформацією будь-якого підприємства. Заповнені форми відправити викладачеві у вигляді файлів на перевірку. Дані цих форм будуть в подальшому використовуватися для розрахунку і аналізу показників фінансового стану підприємства

Завдання 2. Скласти аналітичний баланс свого підприємства (за формою таблиці з теми 3). Зробити висновки

Завдання 3. За даними свого балансу розрахувати показники фінансової стійкості: Розраховані показники занести в таблицю. Зробити висновки про відповідність показників нормативним значенням і їх зміні в часі.

Завдання 4. За даними балансу і ф. №2 розрахувати показники рентабельності (загальною, продукції, власного капіталу) і оборотності (оборотних активів, дебіторської заборгованості, грошових коштів). Розраховані показники занести в таблицю. Зробити висновки про відповідність показників нормативним значенням і їх зміні в часі.

Завдання 5. За даними балансу і ф. №2 розрахувати три показники ліквідності. Розраховані показники занести в таблицю. Зробити висновки про відповідність показників нормативним значенням і їх зміні в часі.

Завдання 6. За даними балансу і ф.№2 розрахувати відповідні показники і зробити висновки щодо підприємницького і фінансового ризиків на підприємстві на початок і кінець періоду (див. Табл. 7.1 і 7.2 в темі 7).

Завдання 7. Визначити рейтингову оцінку фінансового стану вашого підприємства на початок і кінець аналізованого періоду. Розраховані показники занести в таблицю (див. Тему 8). Зробити висновки щодо зміни рейтингової оцінки в часі.

Завдання 8. Розрахувати та оцінити вірогідність банкрутства підприємства за допомогою моделей Е.Альтмана; зробити загальні висновки щодо комплексної оцінки діяльності підприємства та ситуації з можливістю банкрутства.

4.2. Контрольні роботи навчальним планом не передбачені

5. ЗАВДАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ – СЕМЕСТРОВИЙ ЗАЛІК

(дворівнева шкала оцінювання)

Приклад завдання підсумкового контролю

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет економічний

Спеціальність 051 «Економіка»

освітня програма «Бізнес-аналітика та міжнародна статистика

«Економічна аналітика та статистика

Семестр 2

Форма навчання денна / заочна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): другий (магістерський)

Навчальна дисципліна: «Фінансовий аналіз»

ЗАЛІКОВЕ ЗАВДАННЯ №

1. Об'єкт та предмет дисципліни
2. Тести.
3. Задача.

Затверджено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту
протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20____ р.

Завідувач кафедри _____ (Володимир СОБОЛЄВ)

підпис

Екзаменатор _____ (Олена ЧУПРИНА)

Підпис

* Кількість балів за кожне з питань відповіді: за 1 питання - 10 балів; за 2 -10 балів; за 3 – 20 балів

Рисунок 1 – Зразок залікового завдання

**6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ
СТУДЕНТІВ
ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ**

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, підсумкового та семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота ІНДЗ, наукова робота тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н. Каразіна в національну шкалу.

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами знань, умінь та навичок вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів Поточне оцінювання знань студентів здійснюється під час проведення практичних, і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю є:

- ◆ активність та результативність роботи студента протягом семестру над вивченням програмного матеріалу дисципліни;
- ◆ відвідування занять;
- ◆ виконання індивідуального науково-дослідного завдання;
- ◆ складання проміжного контролю.

Контроль систематичного виконання самостійної роботи та активності на практичних заняттях проводиться за такими критеріями:

- розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни;
- ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються;
- уміння поєднувати теорію із практикою при розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків при виконанні індивідуальних завдань, та завдань, винесених на розгляд в аудиторії;
- оволодіння методами економіко-статистичної обробки даних із використанням комп'ютерних технологій;
- логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових роботах і при виступах в аудиторії, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Оцінювання рівня набутих практичних навичок здійснюється за результатами виконання та захисту індивідуального завдання.

**** Схема нарахування балів за виконання індивідуального завдання**

Кількість балів				Разом
П1	П2	П3	П4	24
6	6	6	6	

п1, п2 ... п4 – складові індивідуального завдання

Проміжний контроль рівня знань передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації й проводиться у вигляді тестування.

Підсумковий контроль за курсом – у формі заліку. До складання заліку допускають студентів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних елементів змістовних модулів, написання та захисту індивідуального завдання та інших завдань, передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюють за заліковими завданнями, які дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною «Фінансовий аналіз» (рис. 1).

Підсумковий семестровий контроль з виконанням залікового завдання

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Залік	Сума
Розділ 1 (поточне тестування)		Розділ 2 (поточне тестування)											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	-	24	60	40	100
4	4	4	4	4	4	4	4	4					

T1, T2 ... T9 – теми розділів.

Критерії оцінювання на екзамені:

Оцінювання знань студента проводиться за дворівневою шкалою (зараховано, незараховано). За залікстудент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки «відмінно» (35-40 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано;
- навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки «добре» (25-34 балів) студент повинен:

- укластися у встановлений строк підготовки відповіді;
- викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано;
- навести вірне рішення задачі;
- можливі помилки при відповіді на тести.

3. Для отримання оцінки «задовільно» (15-24 балів) студент повинен:

- викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі;
- можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Кожне завдання заліку оцінюється окремо, що зазначається в білетах. Якщо одна з оцінок «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за «задовільно».

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами підсумкового контролю).

У відповідності до набраних студентом балів оцінка знання матеріалу проводиться за дворівневою системою згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано